

POSUDEK VEDOUCÍHO DIPLOMOVÉ PRÁCE

AUTOR PRÁCE: Jan Tomáš

NÁZEV PRÁCE: Násilí a agresivita člověka v kontextu sporu „nature vs. nurture“

OBOR STUDIA: Učitelství pro střední školy

AUTOR POSUDKU: Mgr. et Mgr. Michal Rigel, Ph.D.

SHRnutí A HODNOCENÍ OBSAHOVÉ STRÁNKY PRÁCE

Tato diplomka je výsledkem pokračování spolupráce student-školitel, která začala s obdobným tématem již u bakalářské práce. Autor znovu využil fúze svých oborových aprobačních biologie-ZSV a téma, u kterého se rozhodl zůstat, specifikoval a systematicky rozvinul na větším prostoru. Tentokrát si klade otázku, jaké vlivy stojí za faktem vyššího výskytu agresivity u mužů v porovnání se ženami a zkoumá, jestli je to zapříčiněno spíše biologii či kulturou (nature vs. nurture/culture), viz anotace či s. 9 aj. Otázka agresivity člověka patří mezi ty, které jsou veřejnosti srozumitelné a dlouhodobě přitahují zájem na různých úrovních odbornosti diskuse. V posledních dekáдах se do problematiky promítají i některá aktuálně intenzivně debatovaná sub témata, jako např. gender. O relevanci tématu a dobrém načasování proto nemůže být pochyb.

Práce se skládá ze tří hlavních segmentů: nejprve vidíme snahu doložit, že jsou to muži, kteří se prokazatelně a měřitelně dopouští většího množství aktů agrese nebo násilí (k dispozici jsou četná statistická data), s. 11-19. Poté se přesouváme k dominantně biologickým příčinám tohoto jevu, a zatímco v práci bakalářské autor zkoumal chování šimpanzů jako nejbližšího biologického příbuzného člověka a chování dnešních lidí, žijících mimo kontakt s civilizací, zde se rozsáhle diskutuje vliv genetiky nebo hormonů (typicky testosteron) a dopady evoluce a přírodního výběru, s. 20-51. Třetí segment se zaměřuje na vliv výchovy, genderových rolí a stereotypů spojených s muži a ženami a ptá se po validitě vysvětlení přítomnosti agrese a násilí právě z těchto příčin – má jít o získanou a naučenou věc (s. 52-29).

Rozdělení do dvou individuálních bloků by mohlo evokovat, že autor chápe přírodu a kulturu jako zcela izolované fenomény, ale při čtení je naopak zřejmé, že tomu tak není. Nemožnost a

neplodnost dogmatické dichotomie příroda-kultura je všudypřítomná, striktní dělení autorovi nedává smysl, přiklání se k interakcionismu, který podporuje různými příklady.

Podobně jako u práce bakalářské i u diplomky platí, že se autor snaží být velmi poctivý, pokud jde o shromažďování a vyhodnocování faktů a argumentů. Prostor dostávají všechny strany sporu. Autor to glosuje vlastními komentáři a vlastním hodnocením v průběhu celého textu, v závěru se navíc snaží dojít na základě všeho řečeného k vlastnímu stanovisku a vypíchnout to, co považuje za nejvíce směrodatné pro odpověď na výzkumný cíl.

HODNOCENÍ FORMÁLNÍ STRÁNKY PRÁCE

Z pozice vedoucího jsem nahlížel do různých pracovních verzí rukopisu, a postupně pozoroval významný vývoj formální stránky práce k lepšímu. Vymýceno bylo větší množství překlepů a drobných omylů. Ani teď text není dokonalý, ale běžné standardy splňuje ve všech podstatných oblastech (gramatika, stylistika, formální úprava).

Autor zná mé připomínky např. k rozdělení kapitol. Nebylo by podle mého soudu od věci text, který se viditelně dělí na tři hlavní segmenty, explicitně graficky rozčlenit právě označením tří hlavních oddílů, např. I, II a III (a dalších větších a menších podkapitol). Současné dělení do sedmi hlavních kapitol s dalšími podkapitolami je podle mne méně návodné. Nicméně jde spíše o formální výtka, protože samotná struktura je jinak dobře zvolená a komplexně pokrývá problematiku.

HODNOCENÍ PRÁCE SE ZDROJI

Silnou stránkou práce je počet nastudovaných zdrojů a jejich kvalita. Najdeme to podstatné u nás i v zahraničí (autor pracuje majoritně s odbornou literaturou v AJ) a to v míře, která je u studentských prací skutečně nadstandardní. Nezdá se přitom, že by texty byly v práci pouze na efekt, z vícero momentů v rámci četby, ale i během společných diskusí, jsem získal dojem, že autor hodně poctivě četl a s uvedenými texty seriózně pracoval.

K tomu zároveň jedna výtka: autor se opakovaně a vlastně bez pauzy odvolává na doslova mamutí množství závěrů z mnoha zmiňovaných průzkumů, které vrší za sebe, což po nějakém čase začíná působit jako referát o tom, co kdo tvrdí. To, že se student se všemi těmito výstupy z odborných studií seznámil, je samozřejmě v pořádku (a je to i obdivuhodné), ale kromě jejich sumarizace by nás hlavně zajímala kritická diskuse ohledně argumentů a zhodnocení síly důvodů pro to či ono tvrzení. To leckde v práci zazní, ale častokrát nikoli, čteme spíše o

výstupech několika studií, proti nimž stojí výstupy z jiných studií. To občas ponechává čtenáře a čtenářky bezradnosti.

OTÁZKY K DISKUSI PŘI OBHAJOBĚ

- 1) Rád bych se zeptal, jestli autor vidí nějaké praktické implikace svých zjištění, pokud jde o prevenci násilí a agresivity. Zná nějaké současné programy prevence násilí? Jsou podle něj efektivní? Mohly by se na základě jeho zjištění upravit, aby byly efektivnější? A závěrem, protože jde o studenta učitelského oboru: napadá Vás nějaký způsob, jak by mohly výsledky Vašeho výzkumu ovlivnit přístupy v oblasti vzdělávání?

VÝSLEDNÉ HODNOCENÍ PRÁCE

Práci k obhajobě

Doporučuji

Navrhuji celkové hodnocení

A

V Hradci Králové 16. 6. 2024

PODPIS: